

"לא תקום פנמיים צדק"

הרבי מליובאוויטש על השואה ולקחייה

מונש על-ידי
חב"ד ליובאוויטש, פולין

www.chabad.org.pl

קרקוב
tel-fax: +48 12 432 80 88
+48 66 997 7992
email: chabad.krakow@gmail.com

וורש
ul. slominskiego 19/508, 00-195 Warszawa
tel.: +48 22 637 53 52, fax: +48 22 637 50 39
email: info@chabad.org.pl

מעשה שוב אחד, יכול להכריע

לאחרונה מרבים לעסוק באיום האיראני על ישראל. וגם בהקשר הזה מוטלים לחלל האוויר ביטויים כמו 'שואה שנייה', 'סכנה קיומית' ו'השמדת עם'.

תגובתו של הרבי כלפי סכנות דומות שאיימו בעבר על יושבי ארץ-הקודש, הייתה משולבת. מצד אחד, הרבי קרא לנקוט בכל הצעדים המעשיים הדרושים, בדרך הטבע, כדי לסכל סכנות הנשקפות לחיי יהודים. גישה זו מבוססת על ההלכה המצווה אותנו להרחיק מעלינו, באופן אקטיבי, מצבים של פיקוח-נפש, וכן על דברי התלמוד ש"אין סומכים על הנס".

שמירה מיוחדת

מצד שני, ביטא הרבי אמונה ללא סג בקדוש-ברוך-הוא, שיען על עמל. כך הכריז ערב מלחמת ששת-הימים, כך אמר בימי מלחמת-המפרץ, וברוח זו התבטא בכל עת של צרה ומצוקה. בעניין זה אף הרבה לצטט את הפסוק, "ארץ אשר... תמיד עיני ה' אלוקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה", בהסבירו שעל ארץ-הקודש ויושביה יש הגנה אלוהית יתרה. ואילו בהקשר היהודי הרחב יותר, שגורים היו על לשונו דברי הנביא נחום - "לא תקום פעמיים צרה". לאמור: לאחר הטרגדיה הנוראה של השואה, לא יהיה עוד קיומו של העם היהודי נתון לאיום.

להתכונן לגאולה

על יסוד דברי חז"ל, במדרש ובתלמוד, ראה הרבי בטלטלות הפוקדות את עולמנו בעת האחרונה, סימנים ל'פעמי משיח'. בנקודת-זמן גורלית זו, קרא הרבי לכל אחד ואחד להרבות במעשים טובים, בהביאו את דברי הרמב"ם: "צריך כל אדם שיראה עצמו... כאילו חציו זכאי וחציו חייב, וכן כל העולם - חציו זכאי וחציו חייב... עשה מצווה אחת, הרי הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות וגורם לו ולהם תשועה והצלה".

הבה נוסיף אפוא כולנו מעשה טוב כלשהו, באחד משלושת ה'עמודים' שעליהם עומד העולם - תורה, תפילה וצדקה. ומי יודע, אולי המעשה הבוידד הזה שלנו, הוא שיכריע את הכף ויביא גאולה לעולם. הלואי.

לזכור את העבר, להחיות את העתיד

הרבי, שהוא עצמו נחלץ בנס מציפורני הנאצים ושאבד בשואה אח, סבתא ובני משפחה נוספים, נשא תמיד את עיניו אל העתיד וידע להפיק מכל מצב, עגום ונורא ככל שיהיה, לקחים חיוביים במישור המעשי.

לפנינו סיומו של מכתב ארוך ומאלף שכתב הרבי (בחוודש ניסן תשכ"ה) לסופר השואה וחזן פרס נובל, מר אלי ויזל. לימים יאמר ויזל כי מכתבו זה של הרבי אליו נסך בו כוחות מחודשים וסייע לו לפתוח פרק חדש בחייו:

"כמו בכל דבר, גם בזה חשוב להראות דוגמה-חיה. בודאי שמי שחוזה בעצמו את כל המאורעות חייב באופן מיוחד להראות שלא זו בלבד שהיטלר ימח-שמו לא הצליח לממש את מזימתו, אלא כדי 'להכניס' את היטלר ועוזריו, הוא מקים משפחה גדולה, בנים ובנות ונכדים.

"אני מרשה לעצמי לומר בכל התוקף, כי מבלי להביט עד כמה חשוב לספר לדור הזה את מה שאירע לנו ועד כמה קשה להשתחרר מאותם מראות וחוויות - לפי ההדגשה שלי, המשימה הראשונה היא 'על כורחך' אתה ח' עם ההדגשה על 'אתה ח', זאת אומרת להבליט את החיוניות.

"במילים אחרות וברורות יותר: אתה חייב לעשות כל מאמץ להיקרע ברגע זה מהחוויות של אותם ימים ולהיכנס לסדר חיים משפחתיים. להקים בית יהודי, משפחה יהודית וזה בודאי יתרם למפלתו של היטלר, שהוא לא מימש את רצונו לאבד חסיד ויז'ניץ נוסף.

"אדרבה: אתה תגדל ותטפח בנים ונכדים חסידי ויז'ניץ עד סוף כל הדורות ואיני מתכוון בסגנון מליצתי, הגם שאיני מבחין כאן בין חסיד ויז'ניץ, ליובאוויטש, או כל יהודי שומר תורה ומצוות, אבל אם זה יכול להיות באופן כזה - ודאי טוב.

"וכשם שבעבר חווית בחייך דברים קשים ועכשיו אתה נמצא באמריקה, איזאם תרצה באמת, תשיג זאת וה' יתברך יצליח בדרכך.

"המכתב הוא ארוך, אבל אם אחרי חג השבועות, תתחתן בדת משה וישראל במזל-טוב, כדאית הכתיבה שלי וכדאית הטרחה שלך בקריאתו".

דורנו, 'אוד מוצל מאש'

"דורנו זה, שארית הפליטה מהשואה שבה נהרגו על קידוש השם שישה מיליון יהודים, השם ייקום דמם, הוא בבחינת 'אוד מוצל מאש' (...)

"ישנם עניינים בלתי-רצויים שאינם באים בתור עונש על עוונות, כי אם, מפני שכך גזר הקב"ה, ללא טעם והסברה כלל בשכל וחכמת-התורה, ובלשון חז"ל (בנוגע להריגתו של רבי עקיבא שרקו את בשרו במסרקות של ברזל, ועל-דרך זה כל עשרה הרוגי מלכות), 'שתוק, כך עלה במחשבה לפני', 'גזירה היא מלפני' (...)

אין לנו הסברים

"ובנדון-ידיון: השמדת שישה מיליון יהודים באכזריות הכי גדולה ונוראה - שואה איומה שלא הייתה (ולא תהיה, רחמנא-ליצלן) דוגמתה במשך כל הדורות - לא יכולה להיות בתור עונש על עוונות, שכן, אפילו השטן עצמו לא יכול למצוא חשבון-עוונות בדרך ההוא שיהיה בו להצדיק חס-ושלום עונש חמור כזה!

"אין לנו שום הסבר וביאור (על-פי חכמת התורה) כלל וכלל על השואה (...)

"אדרבה: כל אלה שנהרגו בשואה הם **קדושים** (כפי שנקראים בפי כל ישראל) כיוון שנהרגו על קדושת השם (בגלל היותם יהודים), והשם ייקום דמם (כפי שמוסיף כל יהודי שמזכיר קרבתות השואה)...

להמשיך בדרך הקדושים

"ועד כדי כך גדלה מעלתם מצד הריגתם על קדושת השם נאפילו לולי עבודתם בקיום התורה ומצוותיה... - על-דרך מאמר רבותינו זיכרונם לברכה בכיצא בזה, 'אין כל בריה יכולה לעמוד במחיצתו'.

"ומושלל מלהשתמש בשואה בתור הפחדה בנוגע לעונש על עוונות, בפרט בנוגע לדורנו זה, 'אוד מוצל מאש', שארית הפליטה מהשואה הנוראה, אשר, בהנהגתו בחיים על-פי הוראת תורת-חיים ממשיך בדרך החיים של דור הקדושים לאורך ימים ושנים טובות, בבחינת 'זרעו בחיים - אף הוא בחיים'".

מתוך דברים שנשא הרבי בבית-מדרשו - עשרה בטבת תשנ"א